

Дејан Симоновић

БЕОГРАДСКО ПОДЗЕМЉЕ

Тек ћемо успут, и овлаш, о оним *жестоким момцима* који освану у вестима и читуљама (најмање пола стране у *Полијикином ђокојничком догађају*). Знате већ: упуцан са пет (или колико већ) пројектила. Из возила у покрету. Или у каквој хаусторској сачекуши. Или разнесен са све џипом. И већ тако то.

Испостави се, наравно, да је пострадали *ограније ђознати ђолицији*. Дуго је то и присно познанство, можда и веза. На обострану корист, претпостављамо. Тек, полиција није налазила за сходно да поводом ових момака ишта предузме. Као ни судство, уосталом. Дирљива је та обзирност, ганутљива та суздржаност.

За жестоке момке се побрину њихове још жешће колеге. Да ли је то облик саморегулисања ове значајне друштвене групе? Знате већ: мала бара, много крокодила. И тако то.

Жестоки момци?! А жестоке девојке?! Шта је са њима? Нико ни да их помене. Родна равноправност се у овом занату не уважава, што је за сваку осуду. Није ли то још један од бројних показатеља наше безнадежне заосталости? Као друштво ћемо бити на правом путу тек онда када се број жестоких девојака изједначи са бројем жестоких момака. Док се то не оствари, ваља нам да се покријемо ушима у ћутимо.

Тек ћемо окрзнути оне свакодневне подземне радње које усложњавају и одређују наше животе. Знате оно: копао сам дубок зденац годину ил' две. Па или допреш или не допреш до живе воде. Разумемо се, нема потребе да намигујемо.

Позабавићемо се подробније оним Београдом под земљом. Да ли је тамо лепше? Или тајновитије? Или сненије? Или безбедније? Узбудљивије? Занимљивије?

Или и град, као човек, има своју подсвест коју потискује, коју пориче, коју призива, за којом жуди?

Имамо онај Београд, прекривен наслагама времена, који се изненада помоли када се загребе по тлу не би ли се нешто дорадило или подигло. И ето, одједном, Рима, ето Стамбол капије, ето...

Ево ме, ево! узвикује тај Београд. Ево ме, ха! Живели сте као да ме нема, шепурили се, газили, безбрижни, по мени. Али ја сам ту. Да вас подсетим да нисте ни први, ни једини који су корачали овим простором. Да је и пре вас нечега и некога овде било. Није вам драго да се тога помињете? И вас ће, скупа с вашим шопинг боловима, прекрити наслаге будућих дана. И вас ће, можда, неко једном ископати. Можда и неће.

Увређени сте? Како? Како? Зар нисмо... Маните се зановетања, неће вам помоћи. И вас ће, и вас... И ваша здања... И ваше жудње... И ваше охолости... Да, и вас.

Када изрони Београд из других времена, место пробоја се хитро ограђује да не саблажњава грађанство. Ваља га оделити, учинити безопасним. Могло би неком осетљивијем и да позли, шта ћемо онда?

Знате, свакако, за оне лагуме, за онај сплет саобраћајница у граду испод града. Згодан изум. Када те завојевачи заколе, или запоседну тамо горе, можеш да се протнеш тамо доле. Да ухватиш тутањ, зађеш душманима иза леђа или прибавиш шта ти треба. Под земљом се брже и слободније крећеш него по њој.

Завојевача овом граду није мањкало. Не можемо да се пожалимо да смо по том питању нешто закинути. Да смо, почем, добили мање од других. Напротив, завојевачког артикла имамо за извоз.

И ослободиоцима ови прокопи могу ићи на руку да се лакше реше незваних гостију и пошаљу их својим кућама. Незгодно је што и незвани гости могу да исте употребе у сопствене, а супротне сврхе. Шта да се ради, свако добро има своје зло. Или ће бити обрнуто.

Дођу ли му лагуми као претеча Београдског метроа о коме се одавно разглаба а никако да се узглоби? Намножила се силесија нацрта, подигла планина планова, посејано је мноштво

идеја, посађено безброј предлога, а метроа нема па нема. Никако да никне. Нешто му се не жури.

Их, да нам је подземни превоз, вајкамо се, када се заглавимо у надземном саобраћајном кркљанцу. Хтели бисмо га одмах, а то тако не иде.

У неку руку, ово отезање је разборито. Шта је брзо, то је и кусо, каже народ, а народу ваља веровати. Народ не трућа тек тако. Држи се оног: испеци па реци. Недопечено је недоречено.

Биће и метроа, само стрпљења, векови су пред нама.

Уосталом, нешто је по том питању и рађено. Зачео се, као, некакав лаки, горе-доле, час под земљом, час над земљом метро. Нисмо ли ушли трамвајима у XXI век? А где су трамваји, ту су и шине. А где су шине, ту је и... Знате већ шта. Замисао је, уосталом, неодољива. Личи на тобоган. Сасвим је у реду да се изнурени грађани мало разоноде док покушавају да стигну из једног у други крај града.

Имамо и Беовоз, дође му као беба-метро. Бепче је проходило али никако да се развије до дечачког, младалачког и зрелог доба. Недостаје му неки састојак, шта ли, да одрасте. Иначе је љупко створење. Има и своје станице. Најраскошнија је она код Вука. Избор места је оправдан – и језик и саобраћај су средства комуникације. А и Вук би се, радознао, радо провозао тим метроом. Можда би и коју изреку записао.

Да не кријемо, нађе се и зановетала, која кажу да нам никакав метро не треба. Ионако нас свака власт воза како јој се прохте. И под земљом и над њом. Шта да се ради, у сваком житу има кукоља. Има оних који су крај срца и који немају паметнија посла него да забијају клипове у тачкове напретка.

Метро ћемо сачекати и дочекати. Живи били па видели.

Подземни пролази су, међутим, већ ту. Кретање подземним пролазима подразумева бројне предности. Не може да те згази ауто, не мораш да чекаш на семафору, нађе се ту и продавница, да се, успут, снабдеш свим и свачим. Има у понекима и јавних тоалета. Нису у највеселијем стању, свраћају ту и свакакви појединци, али могу да послуже ако те притера. Нужда закон мења. Буде и да читав пролаз послужи као тоалет, бар би се по воњу то рекло.

Тачно је, мораш да силазиш и да се пентраш, али је то добро за здравље.

Ниси љубитељ физичких активности? И за то има лека. На располагању су ти покретне степенице, и оне које иду горе

и оне које иду доле. Ове степенице, не треба крити, чешће стоје него што се крећу, али и то има својих дражи: доприносе чаробној, и окрепљујућој, неизвесности наших живота. Не бисмо ли поцркали од досаде када би све ишло онако како је предвиђено? Као подмазано.

Зидови подземних пролаза су ишарани свакојаким порукама. И то је нека вајдица. Обавештаваш се, разгибаваш мозак, да не зарђа.

У подземним пролазима уточиште налазе и бескућници.

Нађе се ту, нарочито у ноћним сатима, и појединачних или чопоративних насилника. То их чини малчице незгодним за ноћну употребу.

Подземни пролази нису свршетак наше приче. Не бисмо да прескочимо подземне гараже којима поверавамо своје механичке љубимце. Бар оне повлаштене. Остали су препуштени улици.

Мапа београдског подземља је овим огледом тек скицирана, не и исцртана. Посао је то за тимове и тимове истраживача.

Очекујемо и Подземни водич.

Чари београдског подземља ће се открити ономе ко се у њега запути.

Један електричар је казао: Београд је уземљен у своје подземље. Да тиме завршимо. Реч струке је неприкосновена.